

Resultat från inventeringar av kungsörn i Sverige 2004

Innehåll

1. INLEDNING	4
2. METOD	4
2.1. ORGANISATION	4
2.2. ROVDJURSFORUM.....	5
3. RESULTAT	5
4. LITTERATUR	8

Utgivningsdatum: 2005-03-30

Den här rapporten kan beställas från Viltskadecenter, Grimsö forskningsstation, 730 91 RIDDARHYTTAN, 0581 - 920 70, 69 73 35. Den kan även laddas ned som pdf från Viltskadecenters hemsida: www.viltskadecenter.se

1. Inledning

Riksdagen har beslutat att björn, järv, lo, varg och kungsörn skall finnas i så stora antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och även kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. I propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57), som antagits av Riksdagen (protokoll 2000/01:88) anges olika mål för storleken på rovdjursstammarna. Målen uttrycks i antal årliga föryngringar, vilket för björn, järv, lo och varg innebär antal honor som föder ungar varje år och för kungsörn antal årliga häckningar. För kungsörn är miniminivån 600 årliga häckningar i landet.

Länsstyrelserna som omfattas av renskötselområdet har sedan 1996 haft det regionala ansvaret för inventeringen av kungsörn, liksom för björn, järv, lodjur och varg. Sedan 2002 har samtliga landets länsstyrelser detta ansvar. I denna rapport redovisas en nationell sammanställning av länsstyrelsernas inventeringsresultat beträffande antalet kända kungsörnhäckningar som registrerades 2004.

2. Metod

Viltskadeförordningen (2001:724) samt *Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om inventering av rovdjursförekomst utanför samebyar* (NFS 2002:14) och *Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om inventering samt bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar* (NFS 2002:15)¹ reglerar inventeringsverksamheten i detalj. I NFS 2002:14 och NFS 2002:15 anges bland annat vilka inventeringsmetoder och vilka kriterier som ska användas vid kvalitetssäkring.

Inventeringsarbetet är främst inriktat på att fastställa antalet häckande par av kungsörn och i andra hand övrig förekomst. Fastställandet av antalet häckande par grundar sig på lokalisering av kungsörnrevir och besök vid tidigare kända kungsörnbönder. Områden med tidigare kända häckningar av kungsörn besöks regelbundet under häckningssäsongen (mars – augusti). Därtill besöks i möjligaste mån områden som bedöms kunna hysa häckande kungsörnar, men där man sedan tidigare inte känner till något revir. En häckning bedöms som *Häckning med okänt resultat* om unge yngre än sex veckor dokumenterats i bo och som *Lyckad häckning* om unge äldre än sex veckor konstateras vid senare besök.

2.1. Organisation

Länsstyrelsernas ansvar för inventeringen omfattar planering, genomförande, dokumentation, sammanställning och utvärdering. Inventeringsarbetet beträffande kungsörn bedrivs i samarbete med de ornitologiska föreningarna – och i norr särskilt med kungsörnsgrupperna². I området väster om odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens län och motsvarande fjäll och fjällnära områden i Jämtlands och Dalarnas län är det främst länsstyrelsernas fältpersonal som

---

¹ Från och med 1 januari 2005 gäller nya föreskrifter för inventering (NFS 2004:17 och NFS 2004:18).

² Se <http://kungsorn.jaktfalk.nu/>

genomför fältarbetet. Öster därom samt i södra delen av landet är det främst de ornitologiska föreningarna. Viltskadecenter gör den nationella sammanställningen av länsstyrelsernas inventeringsresultat.

2.2. Rovdjursforum

Redovisningen av antalet häckande par i denna rapport bygger på data från den nationella rovdjursdatabasen *Rovdjursforum*, förutom för Jämtlands och Västernorrlands län. För dessa län bygger redovisningen på inventeringsrapporter utgivna av respektive länsstyrelse (se avsnitt 4. *Litteratur*).

Rovdjursforum är ett verksamhetsstöd för länsstyrelserna som har tagits fram av Naturvårdsverket i samarbete med bland andra Viltskadecenter. I Rovdjursforums inventeringsdel registrerar länsstyrelserna och deltagande organisationer inventeringsdata för kungsörn men också för björn, järv, lodjur och varg. Rovdjursforum innehåller även en viltskadedel där länsstyrelserna registrerar skador av rovdjur och annat fredat vilt samt ärenden som rör bidrag för att förebygga sådana skador på tamdjur, hundar och gröda. Inventeringsdelen togs i bruk våren 2004.

Rovdjursforum är Internet-baserad, vilket innebär att användare kan koppla upp sig mot den via bredband eller modem och registrera uppgifter eller ta del av det som finns registrerat varhelst han eller hon befinner sig och har tillgång till internetuppkoppling. Den höga tillgängligheten gör det möjligt att snabbt registrera uppgifter från inventeringsarbetet, samtidigt som andra användare kontinuerligt kan skapa sig en överblick. De som har tillgång till Rovdjursforum är i dagsläget företrädare från länsstyrelserna, kungsörnsgrupperna, Naturvårdsverket och Viltskadecenter. Databasen är inte tillgänglig för allmänheten.

3. Resultat

Totalt 182 *Lyckade häckningar* och 32 *Häckningar med okänt resultat* registrerades 2004 (tabell 1, figur 2). De sammanlagt 214 häckningarna fördelades på elva län. Flest häckande par konstaterades i Norrbottens och Västerbottens län (64 stycken) följt av Jämtlands län (31 stycken). Förutom i norrlandslänen konstaterades häckande par av kungsörn i Dalarnas, Värmlands, Uppsala, Hallands, Skåne och Gotlands län. På Gotland finns sannolikt landets tätaste kungsörnpopulation. 175 (82 %) av häckningarna återfanns inom renskötselområdet och 39 (18 %) utanför renskötselområdet.

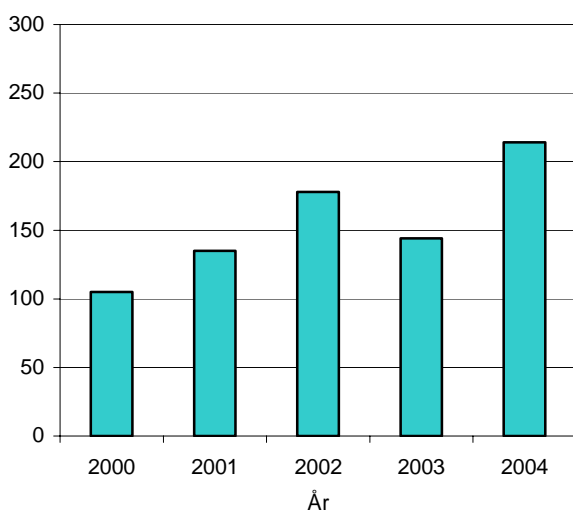
Under åren 2000 – 2004 har antalet registrerade lyckade häckningar och häckningar med okänt resultat varierat mellan 105 och 214 (figur 1). Ökningen i antalet häckningar beror till stor del på att kunskapen har ökat om var kungsörnarnas boplatser och revir finns.

Tabell 1. Antal lyckade häckningar av kungsörn och häckningar av kungsörn med okänt resultat 2004 inom och utanför renskötseområdet och totalt i Sverige.

Län	Antal häckningar		
	Lyckade	Okänt resultat	Totalt
Stockholm	-	-	-
Uppsala	2	-	2
Södermanland	-	-	-
Östergötland	-	-	-
Jönköping	-	-	-
Kronoberg	-	-	-
Kalmar	-	-	-
Gotland	14	2	16
Blekinge	-	-	-
Skåne	5	1	6
Halland	1	-	1
Västra Götaland	-	-	-
Värmland	1	-	1
Örebro	-	-	-
Västmanland	-	-	-
Dalarna	11	-	11
Varav i rensk.omr.	4	-	4
Varav utom rensk.omr.	7	-	7
Gävleborg	4	-	4
Västernorrland	14	-	14
Varav i rensk.omr.	12	-	12
Varav utom rensk.omr.	2	-	2
Jämtland	31	-	31
Västerbotten	60	4	64
Norrbottn	39	25	64
Hela landet	182	32	214
Varav i rensk.omr.	146	29	175
Varav utom rensk.omr.	36	3	39

Källa: Viltskadecenter

Antal Lyckade häckningar eller Häckningar med okänt resultat

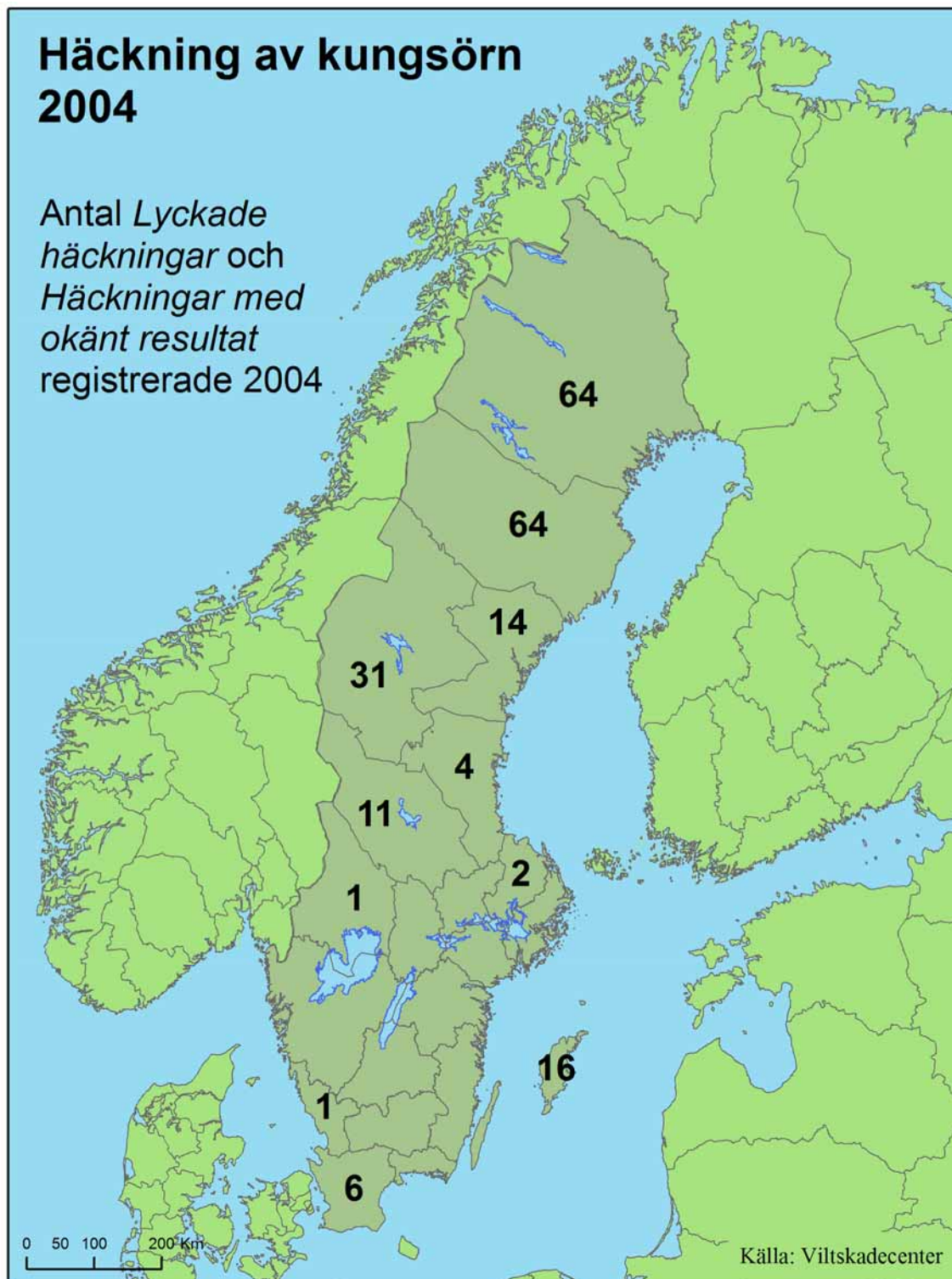

Källa: Kungsörnsgrupperna och länsstyrelserna

Figur 1. Antal Lyckade häckningar eller Häckningar med okänt resultat registrerade av kungsörnsgrupperna och länsstyrelserna 2000 – 2004.

Häckning av kungsörn 2004

Antal Lyckade
häckningar och
Häckningar med
okänt resultat
registrerade 2004

Figur 2. Antal Lyckade häckningar och Häckningar med okänt resultat registrerade per län 2004. Kartan bygger på uppgifter registrerade av länsstyrelserna och kungsörnsgrupperna i Rovdjursforum samt på rapporter utgivna av länsstyrelserna i Jämtlands och Västernorrlands län.

4. Litteratur

Resultat från inventering av järv, lo, varg, björn och kungsörn i Jämtlands län 2004. Länsstyrelsen i Jämtlands län, 2004. Dnr 502-2403-04.

Slutrapport gällande inventering av lodjur, järv, björn, varg och kungsörn i Västernorrlands län 2004. Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 2004. Dnr 502-12351-04.